

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-136-145](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-136-145)

УДК 338.246.027:[336.225.51:332.872.23

JEL Classification: O18; H21

Ірина Іванівна Кичко

доктор економічних наук, професор кафедри управління персоналом та бізнес-технологій
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: ira41215@ukr.net ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1110-4177>

ResearcherID: H-1753-2016

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

У статті розглянуто проблемні питання функціонування житлово-комунального господарства. Сформульовано стратегічні напрями стабілізації діяльності житлово-комунального господарства України в умовах дії воєнного стану. Визначено ключові пріоритети внутрішньої та зовнішньої соціальної відповідальності підприємств ЖКГ. Аргументовано необхідність розширення діапазону соціальної відповідальності підприємств ЖКГ у частині оптимізації рівня тарифів за надані комунальні послуги відповідно до якості наданих послуг та купівельної спроможності населення, формування у споживачів комунальних послуг мотивів до раціонального споживання води, газу, теплової енергії. Запропоновано розглядати тарифну політику як інструмент взаємодії споживачів комунальних послуг, підприємств ЖКГ, держави. Зосереджено увагу на проблемі ресурсоощадження та напрямах її вирішення. У статті зазначено, що знос основних фондів ЖКГ зумовлює значні втрати води, тепла, електроенергії при наданні комунальних послуг, що збільшує вартість наданих послуг і стає однією із причин завищення тарифів на послуги ЖКГ. Інвестування коштів у модернізацію та ремонт основних фондів ЖКГ сприятиме ресурсоощадженню та зниженню тарифів.

Ключові слова: соціальні інвестиції; тарифна політика; соціальна відповідальність бізнесу; міграція, демографія, субсидування населення; житлово-комунальне господарство (ЖКГ); особисті потреби, потреби в житлі.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 11.

Постановка проблеми. Руїнування об'єктів житлового фонду внаслідок ведення активних воєнних дій на території України суттєвим чином загострили проблеми в кожній із підсистем житлово-комунального господарства: зруйновано значну частину житлового фонду; частина житлових будинків і нежитлових будинків, водопровідних, каналізаційних, теплових мереж, мостів, шляхопроводів перебувають в аварійному стані; ускладнились фінансові, організаційні, технічні умови газо-, тепло-, електро-, водопостачання і водовідведення, обслуговування ліфтового господарства, систем внутрішньо будинкових комунікацій, підтримання в належному стані житлового, нежитлового фонду, прибудинкових територій (робота з відходами, освітлення, озеленення території тощо); погіршилась якість надання комунальних послуг. Враховуючи той факт, що житлово-комунальне господарство (ЖКГ) у процесі надання комунальних послуг населенню має сприяти задоволенню ключового елементу особистих потреб населення – потреб в житлі, то можна зробити висновок, що суттєво погіршився рівень задоволення особистих потреб населення, що негативно впливає на продуктивність праці, демографічну ситуацію в країні, динаміку міграційних процесів [1].

Аналіз останніх досліджень. Питання діяльності підприємств ЖКГ, соціальної відповідальності бізнесу, соціального підприємництва були та залишаються предметом дослідження учених. Так, В. М. Геєць сформулював перспективи впровадження політики соціальної якості в контексті повоєнного відновлення України [2], А. Браунагель, В. Гурочкіна конкретизували види та функції соціальних підприємств, що діють в Україні в умовах воєнного стану для подолання безробіття, навчання, підвищення соціальної активності вразливих груп населення [3], Т. А. Заяць визначила стратегічні напрями соціальної політики, що має бути спрямована на подолання бідності [4], Д. Райко, І. Царик сформулювали концепції та методичні підходи до визначення змісту, оцінки соціальної відповідальності бізнесу [5; 6]. Г. А. Жовтяк, В. А. Волохов, І. В. Волохова систематизували проблеми ЖКГ та можливі напрями їх вирішення [7], С. В. Брадул, В. М. Беленцов деталізували питання ресурсощадження підприємств ЖКГ, К. С. Савенко визначила можливості виникнення фінансових проблем функціонування підприємств ЖКГ та їх вплив на фінансово-економічну безпеку споживачів послуг [8].

Метою статті є дослідити особливості соціальної відповідальності підприємств житлово-комунального господарства України в період дії воєнного стану та післявоєнного функціонування.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових робіт, у яких досліджуються соціальні аспекти діяльності підприємств ЖКГ, залишається нерозкритим питання щодо напрямів розвитку соціальної відповідальності підприємств ЖКГ в умовах дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України.

Виклад основного матеріалу. Поєднуючи виробничу, екологічну, обслуговуючу, енергетичну та санітарно-гігієнічні функції, забезпечуючи безперебійне надання комунальних послуг, обслуговування комунальної інфраструктури, будівництво, реконструкцію водопровідних і каналізаційних мереж, зливостоків, благоустрій територій, ремонт, капітальний ремонт і реконструкцію житлового фонду, теплових мереж, котелень, зниження енергетичної складової комунальних послуг, вивезення та утилізацію відходів, підприємства ЖКГ дають можливість населенню України задовольнити частину базових потреб у складних умовах дії на території України воєнного стану. При дефіциті бюджетів практично всіх рівнів не менш важливим є виконання і економічної функції підприємствами ЖКГ – беззбитковий рівень функціонування, отримання доходів, сплата податків, утримання штату працівників.

Ще до ведення активних військових дій на території України науковці, практики неодноразово наголошували на високому рівні зношеності мереж ЖКГ, зокрема, водопостачання, водовідведення (становить понад 60 %), високому рівні зносу конструкцій та внутрішніх систем багатоквартирних будинків, що суттєво погіршує якість надання комунальних послуг, а руйнація

в результаті воєнних дій взагалі унеможливилося їх надання на певних територіях [7]. До того ж надання житлово-комунальних послуг в Україні має високий рівень енергетичного та ресурсного споживання. Частково вирішити проблему високого зносу, низької якості надання комунальних послуг, їхньої високої енергетичної та ресурсної місткості дасть змогу переобладнання, ремонт систем та мереж за допомогою інвестицій (зокрема, соціальних інвестицій у ЖКГ). При цьому джерела інвестицій мають бути диверсифіковані, залучатись кошти самих як підприємств ЖКГ, так і зовнішніх інвесторів, держави та місцевих органів самоврядування.

В умовах дії воєнного стану та після його закінчення актуалізується проблема розширення діапазону соціальної відповідальності підприємств ЖКГ у частині оптимізації рівня тарифів за надані комунальні послуги відповідно до якості наданих послуг та купівельної спроможності населення, формування у споживачів комунальних послуг мотивів до раціонального використання води, тепла, електроенергії тощо, зокрема, через цінову, інформаційну політику). При цьому соціальна відповідальність підприємств ЖКГ має бути направлена не тільки на підтримку працівників підприємства, що безперечно сприяє збереженню його трудового потенціалу, але і враховувати принцип доступності для споживачів комунальних послуг.

Нині, коли тисячі сімей втратили житло, майно, роботу, знизився рівень життя значної частини населення, важливим є: забезпечення доступності прийнятних житлових умов для малозабезпечених сімей, військовослужбовців та членів їхніх сімей; утворення та ефективного, безперебійного функціонування державних і місцевих фондів фінансових ресурсів на оплату пільг, субсидій, компенсацій і втрат у житлово-комунальній сфері; активізацію зусиль центральних та місцевих органів виконавчої влади, приватних фірм з нарощування обсягів введеного житла; розширення джерел фінансового житлового будівництва зі збільшенням частки позабюджетних інвестицій; забезпечення пріоритетів приватного житла.

Соціальна відповідальність підприємств ЖКГ, зокрема відповідальність перед працівниками, отримувачами комунальних послуг за їхню якість, ціну, доступність, державою та населенням за сплачені податки, екологічні наслідки своєї діяльності може стримуватись чи реалізовуватись повною мірою через невиконання платіжної дисципліни споживачами комунальних послуг. Тому соціальну відповідальність підприємств ЖКГ потрібно розглядати у взаємозв'язку із соціальною відповідальністю споживачів комунальних послуг, які мають ощадливо використовувати ресурси (воду, тепло, електроенергію, газ), своєчасно оплачувати комунальні послуги.

Падіння рівня життя населення, недосконала тарифна політика, у результаті якої діють високі тарифи, незрозумілий механізм їх нарахування, зумовлюють такі деструктивні процеси як несплата (часткова оплата, невчасна

оплата) комунальних послуг. Так, станом на 01.06.2024 заборгованість населення за спожиті комунальні послуги становила 42 270,8 млн грн, переважна більшість якої (74,9 %) становила заборгованість з постачання теплової енергії та постачання гарячої води. Лідерами по заборгованості стали Харківська, Київська та Дніпропетровська області (рис. 1).

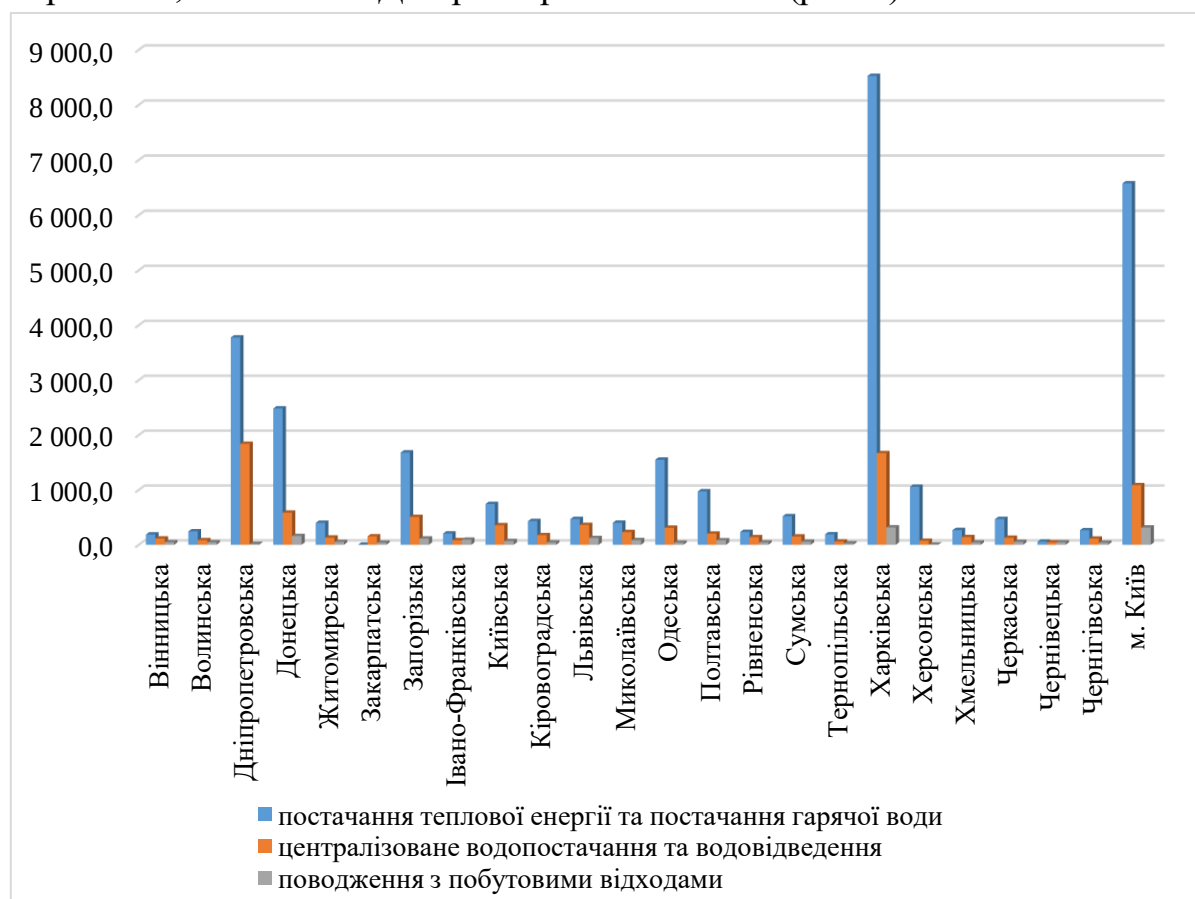

Рис. 1. Загальна сума заборгованості населення за спожиті комунальні послуги, млн грн на 01.06.2024

Джерело: складено автором на основі [9].

ЖКГ протягом багатьох десятиліть залишається енерго- та ресурсомною галуззю економіки. Водночас брак інвестицій не дозволяє впроваджувати ресурсощадні технології. Знос мереж та систем підприємств ЖКГ зумовлюють значні втрати води, електричної енергії, теплоносіїв (30-50 % від загального обсягу наданих послуг) [10], які входять у вартість наданих послуг і стають однією із причин завищення тарифів на послуги ЖКГ. Інвестування коштів у модернізацію та ремонт основних фондів ЖКГ сприятиме ресурсощадженню, зниженню тарифів, підвищить рівень залежності тарифів від якості наданих комунальних послуг.

Ключовими пріоритетами, які мають визначати напрями внутрішньої соціальної відповідальності підприємств ЖКГ у період дії воєнного стану та післявоєнний час є: соціальні інвестиції за рахунок диверсифікованих джерел у ремонт, переоснащення, оновлення мереж та систем ЖКГ, формування

ефективно діючого механізму формування соціальних пакетів, програм мотивації, кар'єрного зростання, підвищення професійної кваліфікації, перекваліфікації, тренінгів, стажування, корпоративного навчання; реінтеграція демобілізованих працівників у роботу колективу, створення їм можливостей для адаптації до нових економічних реалій та для продуктивної праці; надання соціальної підтримки працівникам та членам їх сімей, особливо тим, хто постраждав від ведення військових дій на території України [11]. Реалізація зазначених пріоритетів дозволить підприємствам ЖКГ покращити якість надання комунальних послуг, соціально-психологічний клімат у колективі, покращити репутацію підприємств, сприятиме покращенню їх рейтингу на ринку праці регіону (таблиця 1).

Таблиця 1

Ключові напрями СВБ суб'єктів ЖКГ в умовах дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки України

Суб'єкти	Напрямок СВБ	Заходи
Підприємства (внутрішня соціальна відповідальність)	Безпека праці, виплата заробітної плати	Стабільна виплата заробітної плати, надання додаткового медичного і соціального страхування працівникам
	Реінтеграція, перекваліфікація персоналу	Повернення демобілізованих працівників до роботи, створення умов для їх адаптації. Надання матеріальної допомоги демобілізованим працівникам. Навчання, розвиток додаткових навичок для адаптації до змін на ринку праці. Організація навчальних курсів, професійне навчання.
	Соціальні інвестиції. Удосконалення умов праці	Забезпечення безпеки праці, модернізація робочих місць. Ремонт пошкоджених, зношених об'єктів, мереж та систем.
Підприємства (зовнішня соціальна відповідальність)	КСВ та підтримка громад	Спрямування ресурсів на відновлення інфраструктури та підтримку регіонів, охорону навколишнього середовища. Участь у ліквідації наслідків воєнних дій. Відповідальне ставлення до споживачів товарів і послуг (якість послуг, тарифна політика). Благодійні ініціативи, екологічні програми.
Споживачі комунальних послуг	Екологічні та фінансові аспекти споживання комунальних послуг	Ощадливе використання ресурсів (води, тепла, електроенергії, газу), своєчасна оплата отриманих комунальних послуг.

Джерело: складено автором.

Одним із важливих елементів соціальної відповідальності є реінтеграція в роботу колективу демобілізованих працівників. Перед підприємствами ЖКГ, як і будь-якими іншими суб'єктами господарювання, постає складне завдання повернути демобілізованих працівників до нормального робочого

процесу та забезпечити їх адаптацію до нових умов існування шляхом: створення умов для їх реабілітації та професійного зростання; надання працівникам матеріальної та соціальної допомоги; надання психологічних консультацій; створення сприятливих умов праці, гнучкий графік роботи тощо.

Зовнішня соціальна відповідальність підприємств ЖКГ у частині участі в реалізації соціальних проєктів, спрямованих на підтримку місцевих громад, відновлення інфраструктури (наданні різних видів допомоги, техніки для відновлення соціальної інфраструктури, відбудові та ремонті шкіл, лікарень, спортивних об'єктів), сприятиме забезпеченню життєдіяльності громад у післявоєнний період, формуванню позитивного іміджу підприємств ЖКГ як соціально відповідальних. Післявоєнний період може ознаменуватись значним зростанням безробіття в регіонах, які постраждали від воєнних дій, тому створення нових робочих місць у цих регіонах є важливим кроком у подоланні економічної кризи та відновленні добробуту місцевого населення. Основними ініціативами для створення робочих місць можуть бути: підвищення рівня зайнятості на підприємствах ЖКГ; інвестиції в інфраструктуру, ремонт, оновлення зношених мереж та систем.

До основних шляхів стабілізації ситуації в ЖКГ та збільшення рівня соціальної відповідальності можна віднести створення мотиваційного механізму генерування та диверсифікації соціальних інвестицій у оновлення, модернізацію основних засобів житлово-комунального господарства з метою зменшення ресурсних та енергетичних витрат при наданні комунальних послуг. Збільшення ефективності використання енергоносіїв та інших ресурсів, радикальне зниження енергоємності виробництва, підвищення енергоефективності будинків, створення стимулів та умов для переходу економіки на раціональне використання та економне витрачання енергоресурсів, використання енергозберігаючих систем дасть можливість істотно зменшити витрати споживачів комунальних послуг. Для реалізації ресурсозберігаючих технологій диверсифікацію соціальних інвестицій доцільно здійснювати шляхом: отримання кредитних ресурсів комерційних банків, бюджетного фінансування на конкретні проєкти коштом державного бюджету та органів місцевого самоврядування; залучення інвесторів під конкретні програми оновлення та відбудови об'єктів ЖКГ (рис. 2).

При оновленні основних засобів ЖКГ, використанні ресурсозберігаючих технологій, введенні пільг для підприємств ЖКГ, запровадженні програм енергозбереження та інновацій, модернізації мереж і систем може бути знижена собівартість виробництва комунальних послуг, що дасть змогу знизити тарифи на комунальні послуги.

ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

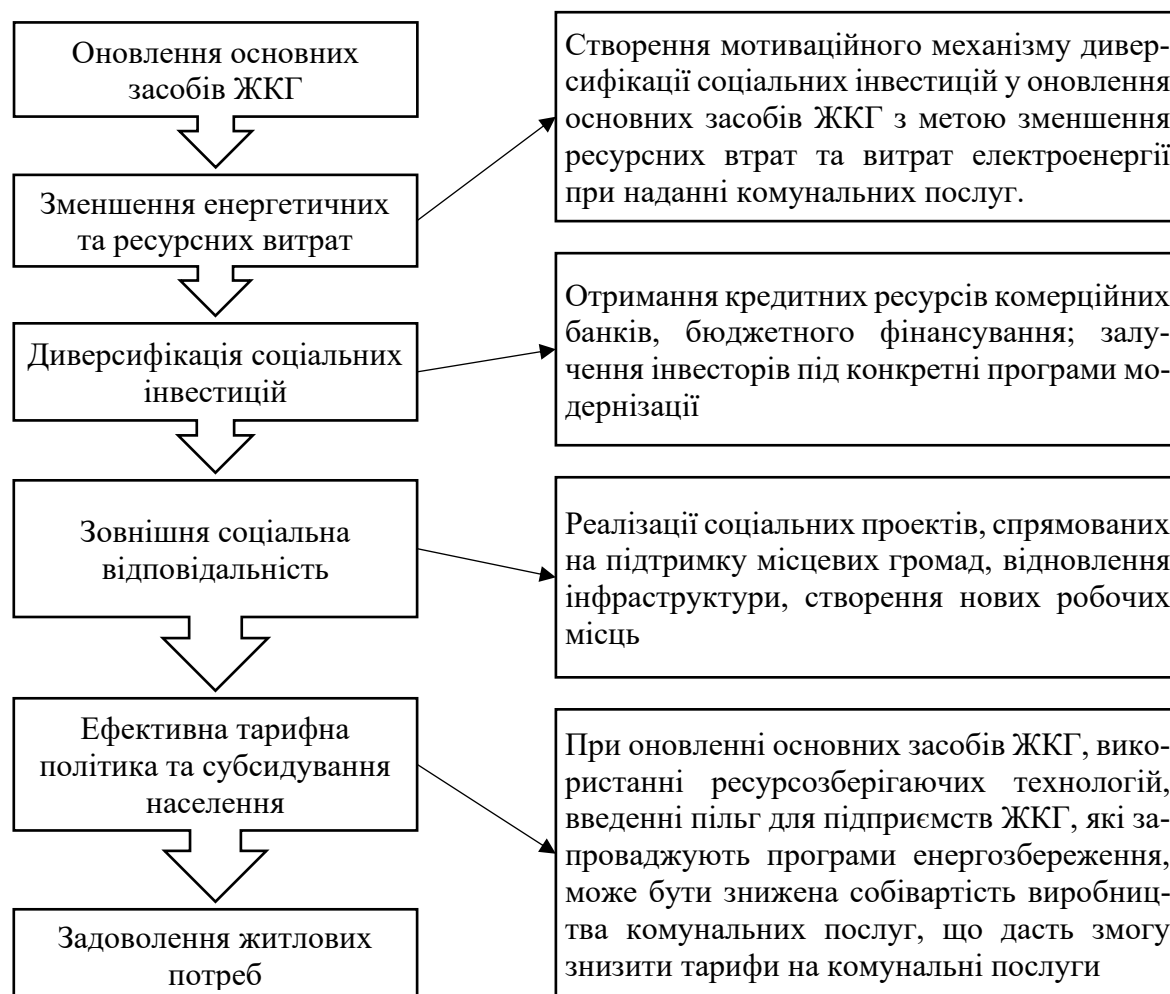

Рис. 2. Напрями стабілізації діяльності житлово-комунального господарства України в умовах дії воєнного стану

Джерело: складено автором.

Висновки та пропозиції. Інвестування коштів у модернізацію та ремонт основних фондів ЖКГ сприятиме ресурсозбереженню. Зниження енергетичної, ресурсної складової комунальних послуг та на цій основі зниження тарифів на них дасть змогу зменшити витрати споживачів та частково вирішити питання не платежів у комунальній сфері.

Ключовими напрямками внутрішньої соціальної відповідальності підприємств ЖКГ у період дії воєнного стану та післявоєнний час є: соціальні інвестиції за рахунок диверсифікованих джерел у ремонт, переоснащення, оновлення мереж та систем ЖКГ, формування ефективно діючого механізму формування соціальних пакетів для працівників, програм мотивації, кар'єрного росту, підвищення професійної кваліфікації, перекваліфікації, тренінгів, стажування, корпоративного навчання; повернення демобілізованих працівників, їх реінтеграція в роботу колективу, створення їм можливостей для адаптації до нових економічних реалій та створення умов для продуктивної праці; надання соціальної підтримки працівникам та членам їх сімей.

Зовнішня соціальна відповідальність підприємств ЖКГ у частині участі у реалізації соціальних проєктів, спрямованих на підтримку місцевих громад, відновленні інфраструктури (наданні різних видів допомоги, техніки для відновлення соціальної інфраструктури, відбудові та ремонті шкіл, лікарень, спортивних об'єктів), створення нових робочих місць сприятиме забезпеченню життєдіяльності громад у післявоєнний період, формуванню позитивного іміджу підприємств ЖКГ як соціально відповідальних.

Список використаних джерел

1. Кичко І. І. Соціально-економічні детермінанти особистих потреб / І. І. Кичко. – Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2013. – 333 с.
2. Геєць В. М. До питання теорії і практики політики соціальної якості в повоєнній Україні / В. М. Геєць // Економіка України. – 2023. – № 4. – С. 3-22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.04.003>.
3. Гурочкіна В. Соціальні підприємства в умовах війни vs ринок праці та демографічна ситуація України / В. Гурочкіна, А. Браунагель // Сталий розвиток економіки. – 2024. – № 3(50). – С. 271-282. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-41>.
4. Заяць Т. А. Стратегічні напрями формування соціальної політики, орієнтованої на обмеження бідності [Електронний ресурс] / Т. А. Заяць // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; редкол.: О. О. Бесяєв (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2010. – Спец. вип.: Соціально-трудова відносина: теорія та практика : у 3 т. – Т. 3. – С. 112-119. – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/items/f37b9921-2239-495a-8bd6-563c5cc6dd35>.
5. Царик І. М. Регулятивні інструменти посилення соціальної відповідальності бізнесу в системі національної економіки: монографія; Чернігів. держ. ін-т права, соц. технологій та праці. – Чернігів : [б. в.], 2011. – 152 с.
6. Райко Д. В. Соціальна відповідальність як інструмент управління сталим розвитком промислового підприємства [Електронний ресурс] / Д. В. Райко, О. І. Подрез // Проблеми економіки. – 2020. – № 1. – С. 173-189. – Режим доступу: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001124239>.
7. Жовтяк Г. Стратегічні напрями розвитку житлово-комунального господарства регіону / Г. Жовтяк, І. Волохова, В. Волохов // Підприємництво та інновації, 2021. – № 17 – С. 56-59. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/17.11>
8. Савенко К. С. Фінансові проблеми функціонування підприємств ЖКГ та їх вплив на фінансово-економічну безпеку споживачів послуг [Електронний ресурс] / К. С. Савенко // Інфраструктура ринку. – 2020. – Вип. 42. – С. 199-204. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifctr_2020_42_36.
9. Сфера комунальних послуг . Економіка та тарифна політика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/>.
10. Брадул С. В. Науково-методичні основи реалізації програм ресурсозбереження у житлово-комунальному господарстві регіонів України / С. В. Брадул, В. М. Беленцов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 4. – С. 162-166.
11. Кичко І. І. Перспективи оцінки соціальних інвестицій в контексті сталого розвитку / І. І. Кичко, Г. С. Лопушняк, І. М. Царик // Науковий вісник полісся. – 2018. – № 3. – С. 19-24.

References

1. Kychko, I.I. (2013). *Sotsialno-ekonomichni determinanty osobystykh potreb [Socio-economic determinants of personal needs]*. Chernihiv State Technological University.
2. Heyets, V.M. (2023). Do pytannya teorii i praktyky polityky sotsialnoi yakosti v povoiennii Ukraini [On the issue of theory and practice of social quality policy in post-war Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, (4), 3-22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.04.003>.
3. Hurochkina, V., & Braunahel, A. (2024). Sotsialni pidpriemstva v umovakh viiny vs rynok pratsi ta demografichna sytuatsiia Ukrainy [Social enterprises in wartime conditions vs. the labor market and demographic situation of Ukraine]. *Stalyy rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, (3(50)), 271-282. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-41>.
4. Zayats, T.A. (2010). Stratehichni napriamy formuvannia sotsialnoi polityky, oriientovanoi na obmezheniya bidnosti [Strategic directions of forming social policy, focused on poverty reduction]. *Formuvannia rynkovoyi ekonomiky – Formation of market economy*. Special issue: Social and labor relations: theory and practice (Vol. 3, 112-119). KNEU. <https://ir.kneu.edu.ua/items/f37b9921-2239-495a-8bd6-563c5cc6dd35>.
5. Tsaryk, I.M. (2011). *Rehuliatyvni instrumenty posylennia sotsialnoi vidpovidalnosti biznesu v systemi natsionalnoi ekonomiky [Regulatory instruments for strengthening the social responsibility of business in the system of the national economy]*. Chernihiv State Institute of Law, Social. Technologies and Labor.
6. Rayko, D.V., & Podrez, O.I. (2020). Sotsialna vidpovidalnist yak instrument upravlinnia stalym rozvytkom promyslovoho pidpryyemstva [Social responsibility as a tool for managing the sustainable development of an industrial enterprise]. *Problemy ekonomiky – Problems of economy*, (1), 173-189. <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001124239>.
7. Zhovtyak, H., Volokhova, I., & Volokhov, V. (2021). Stratehichni napriamy rozvytku zhytlovo-komunalnoho hospodarstva rehionu [Strategic directions of development of housing and communal services of the region]. *Pidpryyemnytstvo ta innovatsiyi – Entrepreneurship and Innovation*, (17), 56-59. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/17.11>.
8. Savenko, K.S. (2020). Finansovi problemy funktsionuvannia pidpryyemstv ZHK·H ta yikh vplyv na finansovo-ekonomichnu bezpeku spozhyvachiv posluh [Financial problems of functioning of housing and communal services enterprises and their impact on the financial and economic security of service consumers]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, 42, 199-204. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrcetr_2020_42_36.
9. Sfera komunal'nykh posluh. Ekonomika ta taryfna polityka [The sphere of public utilities. Economics and tariff policy]. (n.d.). <https://mtu.gov.ua>.
10. Bradul, S.V., & Byelyentsov, V.M. (2012). Naukovo–metodychni osnovy realizatsiyi prohran resursozberezhennya u zhytlovo–komunal'nomu hospodarstvi rehioniv Ukrayiny [Scientific and methodological foundations of the implementation of resource saving programs in the housing and communal services of the regions of Ukraine]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of market relations in Ukraine*, (4), 162-166.
11. Kychko, I.I., Lopushnyak, H.S., & Tsaryk, I.M. (2018). Perspektyvy otsinky sotsial'nykh investysiy v konteksti staloho rozvytku [Prospects for assessing social investments in the context of sustainable development]. *Naukovyy visnyk Polissya – Scientific Bulletin of Polissya*, (3), 19-24.

Отримано 29.01.2025

UDC 338.246.027:[336.225.51:332.872.23

Iryna Kychko

Doctor of Economics,

Professor of the Department of Personnel Management and Business Technologies

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: ira41215@ukr.net. ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1110-4177>

ResearcherID: H-1753-2016

SOCIAL RESPONSIBILITY OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES ENTERPRISES OF UKRAINE DURING THE PERIOD OF MARTIAL STATE AND POST-WAR FUNCTIONING

In the article, problems of functioning of housing and communal services are considered. In the paper, possible ways to expand social responsibility of enterprises of housing and communal services are identified to increase social efficiency of their activities, to solve social problems of the region, and to improve the quality of housing and communal services. Strategic directions for stabilizing activities of housing and communal services in Ukraine under martial law are formulated.

The key priorities of internal social responsibility of enterprises of housing and communal services during the martial law period are identified, including: generating and placing social investments for the repair, re-equipment, and renewal of utility networks and systems, development of programmes for motivation, career development, professional development, retraining, internships, and corporate training of employees; return of mobilised employees and their reintegration into the workforce; provision of social support to employees and their families, especially those affected by military operations in Ukraine.

Elements of external social responsibility of enterprises of housing and communal services in terms of participation in social projects aimed at supporting local communities, restoring regional infrastructure, generating social investments in repair and renewal of fixed assets are identified.

The author argues that it is necessary to expand the range of social responsibility of utility companies in terms of optimising the level of tariffs for utilities in accordance with their quality and purchasing power of the population, and to create motives for rational consumption of utilities among consumers. It is proposed to consider the tariff policy as a tool for interaction between consumers of public utilities, enterprises of housing and communal services, and the state.

The focus is on the problem of resource conservation and ways to solve it. It is noted in the article that depreciation of fixed assets of the housing and utilities sector causes significant losses of water, heat, and electricity by providing utilities, which are included in the cost of services provided and become one of the reasons for overstatement of tariffs for housing and utilities services. Investing in the modernisation and repair of fixed assets in the housing and utilities sector will help to save resources and reduce tariffs.

Keywords: social investments tariff policy; social responsibility of business; migration; demography; subsidising the population; housing and communal services; personal needs; housing need.

Fig.: 2. Table: 1. References: 11.